

Plan Ondersteuning Ongedocumenteerden

Inleiding

Stichting COOL en partners* geven in dit document een beknopte beschrijving van de huidige omstandigheden waarin ongedocumenteerden in Leiden zich bevinden, met de bedoeling een antwoord te geven op de grootste knelpunten. Wij vinden het belangrijk dat er in de stad een gesprek op gang komt over de mogelijkheden voor een meer stabiele situatie voor deze kwetsbare groep. In november 2021 heeft de gemeenteraad van Leiden voor een periode van 3 jaar 100.000 euro per jaar beschikbaar gesteld (amendement A.21.0106). Dit budget was nodig om de meest noodzakelijke hulp en ondersteuning te kunnen bieden aan in Leiden verblijvende ongedocumenteerden. Via stichting COOL wordt sinds 2022 in nauwe samenwerking met onze partners dit budget ingezet.

Visie

Om het budget goed te kunnen inzetten, is een visie-document opgesteld en is gevraagd aan de gemeente om hierover in gesprek te gaan. In 2022 en 2023 is het budget vooral ingezet op de primaire behoeften van levensonderhoud en bijdragen in huur. Naast deze ondersteuning is het nodig de mogelijkheden voor activering uit te breiden. Hierover is het gesprek met de gemeente wel gevoerd, maar naar onze mening te vaak vanuit de beperking van wet- en regelgeving. Iedereen is ervan overtuigd dat het langdurig verblijven in onze stad, zonder perspectief en zinvolle bezigheden, ieder mens uiteindelijk ongelukkig en passief maakt. Wanneer iemand kan werken, zijn/haar eigen geld verdienen, of als vrijwilliger ergens kan helpen, zichzelf kan ontwikkelen en zijn of haar talenten kan benutten, zal het perspectief en de stappen die iemand zet vaker succesvol zijn. Of dat nu alsnog een verblijf in Nederland zal zijn of mogelijke terugkeer, dat zal per situatie verschillen.

Opvang

Het allergrootste probleem is op dit moment het gebrek aan geschikte opvang. Zoals voor vele mensen het gebrek aan betaalbare woningen een groot probleem is, geldt dat voor deze doelgroep dat nog in grotere mate. Ondanks de hulp die geboden wordt, door De Bakkerij/COOL, particulieren of kerken, komt het voor dat ongedocumenteerden worden uitgebuit of zelfs op straat moeten slapen. Er zijn minstens 2 à 3 woningen extra nodig om opvang en begeleiding te kunnen bieden, zoals dat nu gebeurt in onze twee woningen. Mensen die daar verblijven hebben geen andere mogelijkheden voor opvang, hebben mentale en/of gezondheidsproblemen en zouden het niet redden zonder hulp. Met het ouder worden van de groep ongedocumenteerden worden de problemen op het gebied van (mentale) gezondheid steeds groter. Het is schrijnend en onacceptabel dat er zich regelmatig situaties voordoen waarbij met man en macht wordt geprobeerd uiterst kwetsbare mensen ergens onder te brengen, waarbij de deuren van de reguliere opvang (alook de plekken in de opvang voor Oekraïners) gesloten blijven voor ongedocumenteerden.

Maatwerk

De constructie die in Nederland is geïntroduceerd met de oprichting van LVV's in de grote steden, is zoals al voorspeld was, geen oplossing gebleken. We zien op dit moment grote verschillen tussen de LVV's. De LVV Rotterdam, waar Leiden bij hoort, biedt zeer weinig tot geen mogelijkheden. De LVV Utrecht is veel meer in lijn met onze visie bezig. We zien dat daar echte stappen worden gezet op het gebied van opvang en activering. Een mooi voorbeeld hiervan is Villa Vrede, waar verschillende doelgroepen terecht kunnen voor activering, Nederlandse les en opvang. Telkens weer blijkt dat het bieden van maatwerk cruciaal is, gezien de diversiteit van de groep en de verschillende situaties waarin mensen verkeren.

We hopen dat de gemeente gaat inzien dat alleen met lef, doorzettingsvermogen, creativiteit en in gezamenlijkheid Leiden ook voor deze uiterst kwetsbare doelgroep die sociale stad kan zijn. We nodigen iedereen uit om in gesprek te gaan om in 2024 werk te maken van onderstaande actiepunten.

- Opvang voor ongedocumenteerden die niet (meer) in staat zijn om hier zelf voor te zorgen.
- Voor uitzonderlijke situaties de reguliere opvang openstellen voor ongedocumenteerden.
- Mogelijkheden voor maatschappelijke activering uitbreiden, zoals beschreven in onze visie.
- In navolging van Utrecht in Leiden ook een plek te creëren voor dagopvang van ongedocumenteerden. Zie voor meer informatie <https://villavrede.nl>.
- Voortzetting van het jaarlijkse budget, ook na 2024, waarbij de inzet van deze middelen passend is met bovenstaande punten.

Leiden, januari 2024
Stichting COOL i.s.m. adviesgroep COOL

*Deelnemers Adviesgroep COOL:

- Stichting COOL, comité ondersteuning ongedocumenteerden Leiden
- Diaconaal Centrum De Bakkerij
- VluchtelingenWerk Leiden
- GIL, gezondheidszorg illegalen Leiden